

СЕКЦІЯ 3 ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

УДК 339.5

Андришин В.П.*аспірант, викладач кафедри економіки підприємства
Ужгородського національного університету*

ЗАГАЛЬНОГАЛУЗЕВІ ТЕНДЕНЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЕВООБРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ ТА ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Стаття присвячена дослідженню та виявленню загальногалузевих тенденцій у діяльності деревообробних підприємств в Україні та Закарпатській області. Проаналізовано сучасний стан функціонування галузі, її ресурсне забезпечення. Виявлено основні проблеми, що перешкоджають ефективному розвитку деревообробних підприємств.

Ключові слова: деревообробна промисловість, ефективність, експорт, імпорт, інновації.

Андришин В.П. ОБЩЕОТРАСЛЕВЫЕ ТЕНДЕНЦИИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ДЕРЕВООБРАБАТЫВАЮЩИХ ПРЕДПРИЯТИЙ В УКРАИНЕ И ЗАКАРПАТСКОЙ ОБЛАСТИ

Статья посвящена исследованию и выявлению общеотраслевых тенденций в деятельности деревообрабатывающих предприятий в Украине и Закарпатской области. Проанализировано современное состояние функционирования отрасли, её ресурсное обеспечение. Выявлены основные проблемы, препятствующие эффективному развитию деревообрабатывающих предприятий.

Ключевые слова: деревообрабатывающая промышленность, эффективность, экспорт, импорт, инновации.

Andryshyn V.P. GENERAL TRENDS IN ACTIVITY OF WOODWORKING ENTERPRISES IN UKRAINE AND TRANSCARPATHIAN REGION

The article deals with research and detection of general trends in activity of woodworking enterprises in Ukraine and Transcarpathian region. The current condition of woodworking industry and resources availability are investigated. The major problems preventing effective activity of woodworking enterprises are detecting.

Keywords: woodworking industry, efficiency, export, import, innovations.

Постановка проблеми. Деревообробна промисловість є традиційною галуззю вітчизняної економіки та основним постачальником виробів з деревини на внутрішньому ринку. Значення деревообробної промисловості в економіці України визначається тим, що в сучасних умовах практично немає такої сфери господарства, де деревина і продукція її переробки не відігравали б істотної ролі. Однак, незважаючи на високий ресурсний потенціал, підприємства галузі працюють в умовах сировинного дефіциту на внутрішньому ринку.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У сучасній економічній науці існує велика кількість праць, присвячених проблемам розвитку підприємств деревообробної промисловості. Свій вклад у дослідження даної проблеми внесли О.М. Паламарчук [1], яка акцентувала увагу на дослідженні конкурентоспроможності деревообробних підприємств, С.Г. Суворова [2] та М.П. Саганюк [3], які у своїх працях розглядали здебільшого розвиток деревообробної промисловості на загальнодержавному рівні та не враховували регіональні особливості функціонування деревообробних підприємств. М.В. Римар та Н.П. Яворська [4] досліджували стан інноваційної діяльності деревообробних підприємств.

Постановка завдання. Метою даної статті є дослідження сучасного стану деревообробної промисловості в Україні та Закарпатській області, її ресурсного забезпечення, а також окреслення основних проблем і тенденцій у діяльності деревообробних підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Україна володіє природно-ресурсним потенціалом, який включає земельний фонд 60,4 млн га, у тому числі 10,8 млн га лісів, які є основою для розвитку лісо-

промислового комплексу, в тому числі його підкомплексу деревообробної промисловості.

За середнім запасом деревини (186 м³) Україна поступається лише Бразилії (200 м³), Угорщині (204 м³), Словаччині (201 м³), Румунії (206 м³) та Індії (216 м³). За середнім приростом запасу на 1 га Україна посідає доволі високе місце. На території України переважають цінні хвойні (сосна, ялина, ялиця) та твердолистяні породи, серед яких особливо високоякісну деревину мають дуб, бук, явір, ясен. Значною домішкою є клен, черешня, груша, що дають цінну сировину для меблевої промисловості [1, с. 4].

Хоча за показником лісистості Україна посідає далеко не перше місце в Європі (лісистість Фінляндії – 64,7%, Швеції – 60,3%, Німеччини – 30,1%, Польщі – 28,6%, Франції – 27,6%, Норвегії – 26,9%, Італії – 26,7%), однак за середніми запасами деревостанів у розрахунку на 1 га вкритих лісовою рослинністю земель (300-400 м³ в Карпатському регіоні, 185 м³ в середньому по Україні) вона займає лідуючі позиції, випереджаючи навіть такі країни, як Фінляндія, Швеція та Італія [2, с. 50].

Наведені дані засвідчують, що ліси України є високопродуктивними та утворюють достатню сировинну базу як для забезпечення внутрішніх потреб, так і для здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

Відповідно до класифікації видів економічної діяльності КВЕД-2005, затвердженої Державним комітетом України з питань технічного регулювання та споживчої політики, підприємства деревообробної промисловості належать до виду економічної діяльності «Обробка деревини та виробництво виробів з деревини, крім меблів». У 2010 році дана класифікація була змінена, та відповідно до КВЕД-2010 під-

приємства деревообробної промисловості належать до виду економічної діяльності «Оброблення деревини та виготовлення виробів з деревини та корка, крім меблів; виготовлення виробів із соломки та рослинних матеріалів для плетіння» [5].

Проаналізувавши дані статистичних спостережень щодо обсягу реалізації продукції обробки деревини та виробництва виробів з деревини, крім меблів (далі аналізованого виду діяльності), можна відзначити, що даний показник по Україні має таку ж тенденцію, як і показник обсягу реалізації продукції промисловості в Україні, а саме: у 2009 році зменшення обсягів реалізації складало 6,7% порівняно з показником 2008 року та зменшення у 2013 році на 13,6% до показника 2012 року [6; 7; 8; 9].

Більш стабільна динаміка приросту спостерігається по показнику обсягу реалізації продукції аналізованого виду діяльності в Закарпатській області: зменшення обсягів реалізації у 2009 році на 5,6% порівняно з показником 2008 року та зменшення у 2010 році на 1,0% до показника 2009 року. В наступні роки аналізованого періоду зростання даного показника коливалося від 3,4% до 29,0% [6; 7; 8; 9].

Більш точно оцінити ефективність роботи галузі та промисловості в цілому можна за допомогою індексів обсягу промислової продукції, що обчислюються на підставі даних підприємств про вартість виробленої продукції у порівнянних цінах.

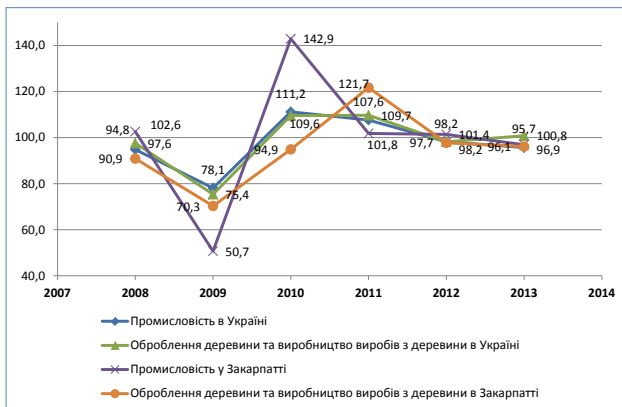

Рис. 1. Динаміка індексів обсягу промислової продукції (до попереднього року), %

Джерело: [9; 10; 11]

Дані рисунка 1 показують, що частка обсягів реалізованої продукції досліджуваної галузі зменшувалася протягом 2008–2012 років, та лише у 2013 році збільшилася до показника 5,0% від рівня промисловості України. Максимальне значення даного показника складало 5,3% у 2009 році, а мінімальне – 4,2% у 2012 році.

Частка аналізованої галузі у промисловості Закарпатської області протягом досліджуваного періоду не змінилася, та становила як у 2008 році, так і в 2013 році 4,6%. Найвищим значення даного показника було в 2009 році та складало 5,6%, а найнижчим – у 2012 році на рівні 4,5%.

Дані рисунка 2 засвідчують, що в цілому зростає вклад деревообробної промисловості у розвитку цієї галузі на рівні України. Частка аналізованої галузі у промисловості України є незначною, найнижче значення показника за аналізований період складало 0,6% у 2010 році, а найвище – 0,8% у 2013 році.

Якщо порівняти частку деревообробної промисловості в обсягах реалізованої промислової продукції в

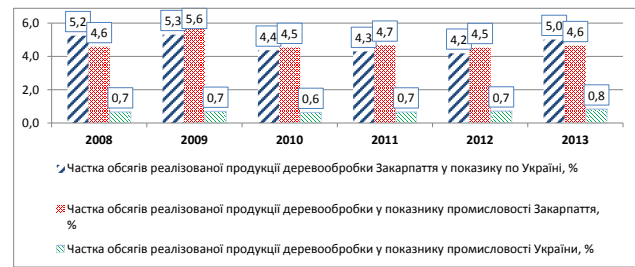

Рис. 2. Значимість розвитку деревообробної промисловості у розвитку регіону та країни, 2008–2013 рр.

Джерело: [6; 7; 8; 9]

Україні та Закарпатті, то можна отримати такі дані: частка обсягів реалізації промислової продукції, що припадає на деревообробну промисловість в Україні, становила всього 0,7% у 2008 році та 0,8% у 2013 році, а у Закарпатті – 4,6% та 4,6% відповідно.

З аналізу динаміки виробництва основних видів продукції деревообробної галузі за досліджуваний період видно, що в цілому по Україні деревообробна промисловість розвивалася нестабільно, демонструючи зниження обсягів виробництва окремих груп товарів. Аналіз статистичних даних показує, що протягом 2008–2013 рр. збільшення обсягів виробництва відбулось у виробництві фанери клеєної з 171 тис. м³ у 2008 році до 179 тис. м³ у 2013 році, тобто на 5,0%. У виробництві інших видів продукції деревообробки спостерігалось зниження обсягів [9; 11].

Підприємства Закарпатської області на фоні загальнонаціональних показників виглядають доволі плачевно. Зростання обсягів виробництва протягом досліджуваного періоду спостерігалось у виробництві фанери клеєної – з 4,92 тис. м³ у 2008 році до 6,89 тис. м³ у 2013 році, або на 40,0%. Зростання обсягів виробництва спостерігалось і у випуску брусків, планок та фриз для паркетного або дерев'яного покриття підлоги, профільованих, незібраних, з деревини листяних порід – з 64,2 тис. м² у 2008 році до 158,3 тис. м² у 2013 році, тобто на 146,6%. У виробництві інших видів продукції деревообробки спостерігалось зниження обсягів [10; 12; 13].

Коріння кризи, на нашу думку, знаходиться у секторі житлового будівництва, який є основним споживачем продукції деревообробки. Серед суміжних галузей, які впливають на розвиток деревообробної промисловості, є будівельний комплекс. Зростання темпів будівництва, у першу чергу житлового, створює передумови для збільшення попиту та розвитку виробництва віконних та дверних блоків, паркету щитового.

Значне зменшення обсягів виробництва шпону зумовлено двома основними причинами: збільшенням експортних поставок фансировини твердих листяних порід та використанням для виробництва меблів деревостружкових плит, оздоблених синтетичними плівками замість натурального шпону [3, с. 46].

Аналіз статистичних даних [9; 11; 14; 15; 16] свідчить, що за період з 2008 по 2013 роки обсяг експорту товарів деревообробної промисловості в Україні зріс на 343,2 млн дол. США, або на 42,8%. Питома вага продукції деревообробки у загальному обсязі експорту в Україні за аналізований період зростає – з 1,2% у 2008 році до 1,8% у 2013 році, що свідчить про зростання ролі галузі у зовнішній торгівлі України.

Протилежною є ситуація галузі в Закарпатській області. Обсяг експорту товарів деревообробної промисловості протягом аналізованого періоду часу ско-

ротився на 10,3 млн дол. США. Якщо у 2008 році обсяг експорту товарів деревообробної галузі склав 48,6 млн дол. США, що становило 3,9% всього експорту товарів по Закарпатській області, то у 2013 році даний показник знизився до 37,9 млн дол. США, що становило 2,9% від загального обсягу експорту Закарпатської області [17; 18; 19].

Отже, проаналізувавши динаміку експорту товарів деревообробної галузі по Україні та Закарпатській області, можемо стверджувати, що тут спостерігаються дві абсолютно протилежні тенденції. Якщо по Україні за досліджуваний період спостерігається зростання щорічних темпів росту експорту продукції деревообробки, то в Закарпатті навпаки – обсяги експорту протягом 200–2013 років стабільно зменшувалися, за виключенням хоч і значного зростання у 2011 році на рівні 53,6% до рівня попереднього року.

Деревообробна продукція у 2013 році експортувалася до 105 країн світу [9]. Основну частку експортованої лісопромислової продукції становить необроблена деревина та напівфабрикати. Частка необробленої деревини у загальному обсязі експорту товарів деревообробної галузі – 20,8% на суму 237,5 млн дол. США. Головними країнами експортування є країни СНД – 1,6% від загального обсягу експорту даної продукції, Китай – 33,4%, Туреччина – 19,8%, Сінгапур – 4,0%, серед країн ЄС Румунія – 19,5%, Австрія – 6,2%, Польща та Словаччина – по 2,5%, Угорщина – 2,4% та Литва – 2,2%, всього 45 країн.

Крім цього, значна доля в структурі експорту продукції деревообробки належить таким групам продукції, як вироби столярні – частка у загальному обсязі експорту 10,9% на суму 124,9 млн дол. США, деревина паливна – частка дорівнює 9,4% на суму 107,1 млн дол. США та плити деревостружкові – частка 9,0% на суму 102,9 млн дол. США.

За неофіційними даними, експорт деревини у круглому вигляді наближається до 50% [2, с. 53]. Проблемою відсутності точної інформації є недосконалість системи класифікації товарної структури зовнішньоекономічної діяльності, представленої Державною службою статистики України. Так, у товарній структурі зовнішньої торгівлі категорії «деревина» та «вироби з деревини» об'єднані, а тому отримати прозору інформацію стосовно експортно-імпорتنних операцій з деревиною практично неможливо.

Наступною характеристикою ЗЕД є імпорт. Не дивлячись на значні обсяги виготовлення продукції деревообробної промисловості, Україна імпортує велику кількість товарів даної галузі [9; 11; 14; 15; 16]. Результати аналізу статистичних даних свідчать, що обсяг імпорту товарів деревообробної промисловості в цілому має таку ж тенденцію, як і загальний обсяг імпорту в Україні. Протягом аналізованого періоду часу найсуттєвіше зниження обсягів імпорту продукції деревообробної галузі спостерігалось у 2009 році, що, найімовірніше, було зумовлено кризовими явищами в Україні та світі. Обсяг імпорту товарів аналізованого виду діяльності скоротився з 545,8 млн дол. США у 2008 році, що є найвищим показником за весь досліджуваний період, до 281,2 млн дол. США у 2009 році, тобто на 48,5%. Починаючи з 2009 року обсяги імпорту щорічно зростають, за виключенням незначного спаду у 2012 році. У 2013 році імпорт товарів аналізованого виду діяльності становив 416,0 млн дол. США. Найвищий показник рівня зростання до попереднього року був зафіксований у 2008 році на рівні 145,7%, а найнижчий в 2009 році – 51,5%. Питома вага продукції деревообробки у загальному обсязі імпорту в Україні за аналізований

період коливалася від 0,4% в 2012 році до 0,6% у 2008–2010 роках. За період 2008–2013 рр. обсяг імпорту товарів аналізованого виду діяльності скоротився на 23,8%.

Протилежною є динаміка обсягу імпорту товарів аналізованого виду діяльності в Закарпатській області. Чіткою є тенденція до зменшення обсягів імпорту. Протягом досліджуваного періоду обсяг імпорту скоротився на 8,6 млн дол. США – з 11,1 млн дол. США у 2008 році до 2,6 млн дол. США у 2013 році, тобто у 4,3 рази. Питома вага продукції деревообробки у загальному обсязі імпорту в Закарпатській області за аналізований період стабільно знижувалася – з 0,6% в 2008 році до 0,1% в 2013 році [17; 18; 19].

У структурі імпорту деревообробної продукції в Україні переважають товари з достатнім ступенем обробки [9]. У 2013 році найбільша частка у структурі імпорту продукції деревообробки припадала на деревоволокнисті плити – 133,5 млн дол. США, що становить 32,1% від загального обсягу імпорту продукції аналізованого виду діяльності. Деревостружкових плит імпортовано у 2013 році на суму 119,7 млн дол. США, що становить 28,8% від загального обсягу імпорту деревообробної продукції. Наступна вагома група в імпорті – вироби столярні, у т.ч. покриття для підлоги. Частка даної групи товарів у загальному обсязі імпорту продукції деревообробки – 14,5% на суму 60,3 млн дол. США. Незначна частка припадає на шпон – 2,2% на суму 8,9 млн дол. США та пиломатеріали зрощені – 2,0% на суму 8,5 млн дол. США.

У цілому, проаналізувавши динаміку показників обсягу експорту та імпорту товарів деревообробної промисловості за 2008–2013 роки, можна побачити, що динаміка як експорту, так й імпорту товарів даного виду в Україні має абсолютно однакову тенденцію – зростання чи скорочення обсягів експорту спостерігається в ті ж самі роки, що і по імпорту. Це демонструє, на нашу думку, одну досить негативну тенденцію – зростання вивозу необробленої продукції, сировини призводить до подальшого ввезення в Україну товарів з вже достатнім ступенем обробки. У Закарпатській області спостерігається дещо інша тенденція – протягом останніх років обсяги реалізації продукції деревообробки зростають, в той же час обсяги експорту скорочуються. Це свідчить про переорієнтацію виробників із зовнішніх ринків на внутрішній, що, як уже зазначалося, веде до послаблення ролі даної галузі в ЗЕД. Динаміка індексів обсягу продукції деревообробки в цілому відповідає динаміці обсягів експорту протягом досліджуваного періоду як в Україні, так і в Закарпатській області.

Вважається, що відсутність чіткої тенденції розвитку деревообробної промисловості може бути наслідком недостатнього попиту на вітчизняну продукцію, яка не відрізняється високою якістю та конкурентоспроможністю не лише на зовнішньому, а й на внутрішньому ринку [2, с. 52; 4, с. 129]. Причиною невідповідної якості товару є застаріле обладнання та технологічна відсталість виробництва, які не відповідають сучасним світовим стандартам. Для підвищення техніко-технологічного рівня виробництва та технічного переоснащення підприємств необхідні значні інвестиції – як прямі іноземні інвестиції, що є важливим джерелом фінансування виробництв, так і інвестиції в основний капітал, що є важливою складовою капітальних інвестицій.

Про наявність проблем у галузі свідчить нестабільність капітальних інвестицій. Як бачимо, в Україні обсяги капітальних інвестицій як в цілому по промис-

Таблиця 1

Основні показники технічного оснащення підприємств з оброблення деревини та виготовлення виробів з деревини в Україні, 2008–2013 рр. [9]

Роки	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Вартість основних засобів (на кінець року), млн грн	4 699,0	7 347,0	9 256,0	10 625,3	11 068,8	11 481,6
Вартість введених у дію основних засобів (на кінець року), млн грн	532,0	966,0	853,0	212,5	378,0	484,0
Вартість ліквідованих основних засобів (на кінець року), млн грн	96,0	13,0	15,0	42,5	23,6	24,6
Ступінь зносу основних засобів, %	34,3	40,2	46,4	42,9	46,2	47,7
Коефіцієнт оновлення основних засобів	0,11	0,13	0,09	0,02	0,03	0,04
Коефіцієнт інтенсивності оновлення основних засобів	5,5	74,3	56,9	5,0	16,0	19,7

ловості, так і в деревообробну промисловість протягом 2010–2013 років зростали – на 95,7% та 101,9% відповідно. В цілому по промисловості Закарпатської області спостерігається схожа тенденція – зростання капітальних інвестицій зросло з 443,3 млн грн у 2010 році до 728,2 млн грн у 2013 році, тобто на 64,3%. У деревообробній промисловості Закарпаття спостерігається значне скорочення внесених капітальних інвестицій. Надходження капітальних інвестицій зменшилось з 44,4 млн грн у 2010 році до 24,9 млн грн у 2013 році, тобто на 43,9% [9; 19].

Наслідком нестабільності та недостатності капітальних інвестицій є застаріле обладнання та технологічна відсталість виробництва. Підтвердженням цьому є показники стану основних виробничих фондів у деревообробній галузі (табл. 1).

Аналіз вищенаведених статистичних даних свідчить про щорічне погіршення стану основних виробничих фондів підприємств галузі. Вартість основних засобів деревообробних підприємств з року в рік має тенденцію до збільшення. За 2008–2013 рр. вартість їх зростає на 6 782,6 млн.грн., майже у 2,5 рази. При цьому вартість введених в експлуатацію основних засобів за період аналізу щорічно зменшується. Ступінь зносу основних засобів щороку зростає – протягом 2008–2013 рр. показник зносу зріс з 34,3% до 47,7%, що становить майже половину їх первісної вартості.

Інтенсивність оновлення основних засобів показує коефіцієнт оновлення, який щороку падає. Так, протягом досліджуваного періоду даний коефіцієнт зменшився у 2,7 рази, найвище значення його зафіксовано у 2009 році на рівні 13,0%, найнижче – у 2011 році, 2,0% відповідно. Це все ще раз свідчить про те, що основні фонди є морально застарілими та потребують модернізації.

Зрозуміло, що питання технічного переозброєння та підвищення технологічного рівня деревообробної промисловості повинно відбуватися у напрямі інновацій, оскільки саме інноваційна складова в змозі забезпечити виконання складних виробничих завдань в умовах змінного середовища функціонування виробничих структур.

Отже, ситуація у деревообробній промисловості є доволі складною. У процесі розвитку деревообробної промисловості в різний час виникали різні проблеми. На сьогоднішній день основною проблемою, що стримує розвиток галузі, є проблема із сировинним забезпеченням підприємств.

Ще одним стримуючим фактором розвитку галузі є нестабільність сировинного забезпечення деревообробних підприємств і його непрозорість. Досі зберігається монополія держлісгоспів на лісові ресурси, що не дозволяє ефективно реалізувати ринковий ме-

ханізм проведення аукціонів на придбання деревини. Крім цього, при дефіциті необробленої деревини на внутрішньому ринку продовжується практика збільшення її експортних поставок, а також поставок на експорт лісоматеріалів низького ступеню обробки. У країні існує практика нелегальної вирубки лісів, а також зростання обсягів її контрабанди за кордон. Сфера ж легального експорту деревини, у свою чергу, дуже слабо керована державою.

Також на перспективи розвитку галузі негативно впливає старіння основних фондів. Рівень зношеності основних засобів сягає 50%. Основні виробничі потужності підтримуються здебільшого за рахунок відновлювального ремонту та незначних модернізацій і рідше – капітального ремонту чи заміни зношеного устаткування. Банківська кредитна політика не спрямована на розвиток підприємств. Кредитні ставки залишаються надто високими і непривабливими для підприємств.

Висновки з проведеного дослідження. Аналіз основних тенденцій розвитку деревообробної промисловості в Україні та Закарпатській області призводить до висновку, що деревообробна промисловість Закарпатської області все ще відіграє важливу роль у формуванні деревообробної промисловості України, підвищуючи рівень забезпечення держави і населення продукцією галузі. Частка області в обсягах реалізації продукції аналізованого виду діяльності в Україні дещо скоротилася протягом 2008–2013 рр., але залишається на рівні 5%. Результати діяльності підприємств галузі в області не завжди мають загальноукраїнську тенденцію та залежать від економічної ситуації в країні та світі. Про це яскраво свідчать показники діяльності підприємств галузі в 2008–2010 рр., демонструючи зменшення обсягів виробництва, реалізації та експорту внаслідок впливу кризових явищ. Визначальний вклад деревообробної промисловості в ЗЕД України протягом досліджуваного періоду постійно збільшується, у Закарпатській області ситуація протилежна – частка деревообробної промисловості в ЗЕД області щороку зменшується.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Паламарчук О.М. Особливості конкурентоспроможності деревообробних підприємств на регіональному ринку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Evu/2010_14/Palamarchuk.pdf.
2. Суворова С.Г. Стан та перспективи розвитку деревообробної промисловості України / С.Г. Суворова // Вісник ДонНУЕТ. – № 4(56). – 2012. – С. 49-56.
3. Саганюк М.П. Стратегія розвитку деревообробної та меблевої промисловості [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://base.dnsgb.com.ua/files/journal/Lisove-gospodarstvo-l-p-d-promyslovist/2007_33/33_46-50.pdf.

4. Римар М.В. Аналіз інноваційного розвитку деревообробних підприємств Львівської області / М.В. Римар, Н.П. Яворська // Збірник наукових праць. Луцький національний технічний університет. – Вип. 9(35). Ч. 2. – 2012. – С. 128-134.
5. Державна служба статистики України «Експорт-імпорт окремих видів товарів за країнами світу за січень-грудень 2013 року» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
6. Статистичний збірник «Діяльність суб'єктів господарювання у 2012 р.» / за ред. І.М. Жук. – К. : Державна служба статистики України, 2013. – 840 с.
7. Статистичний збірник «Діяльність суб'єктів господарювання у 2011 р.» / за ред. І.М. Жук. – К. : Державна служба статистики України, 2012. – 445 с.
8. Статистичний збірник «Діяльність суб'єктів господарювання у 2010 р.» / за ред. І.М. Жук. – К. : Державна служба статистики України, 2012. – 431 с.
9. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
10. Закарпаття 2010. Статистичний щорічник. – Ужгород, 2011. – 543 с.
11. Статистичний щорічник України за 2012 рік / За ред. Осауленка О.Г. Державна служба статистики України. – К., 2013. – 552 с.
12. Закарпаття 2011. Статистичний щорічник. – Ужгород, 2012. – 543 с.
13. Закарпаття 2013. Статистичний щорічник. – Ужгород, 2014. – 511 с.
14. Статистичний щорічник України за 2010 рік / За ред. Осауленка О.Г. Державна служба статистики України. – К. : ТОВ «Август Трейд», 2011. – 560 с.
15. Статистичний щорічник України за 2011 рік / За ред. Осауленка О.Г. Державна служба статистики України. – К. : ТОВ «Август Трейд», 2012. – 559 с.
16. Статистичний щорічник України за 2013 рік / За ред. Осауленка О.Г. Державна служба статистики України. – К., 2014. – 534 с.
17. Промисловий комплекс Закарпаття : статистичний збірник / за ред. Г.Д. Гриник // Головне управління статистики у Закарпатській області. – Ужгород, 2013. – 63 с.
18. Закарпаття 2012. Статистичний щорічник. – Ужгород, 2013. – 511 с.
19. Закарпаття 2013. Статистичний щорічник. – Ужгород, 2014. – 511 с.

УДК 338.24:658.562

Астанина Ю.С.

*аспірант кафедри менеджмента и маркетинга
Одесской национальной академии связи имени А.С. Попова*

УПРАВЛЕНИЕ КАЧЕСТВОМ ОПЕРАТОРОВ ТЕЛЕКОММУНИКАЦИЙ В РАМКАХ РАСШИРЕННОЙ МОДЕЛИ ТЕЛЕКОММУНИКАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ eTOM

В статье обоснована необходимость и целесообразность разработки процессов системы управления качеством операторов телекоммуникаций с учетом их соответствия расширенной модели телекоммуникационных процессов eTOM и, соответственно, возможности их дальнейшей реализации посредством информационных систем OSS/BSS.

Ключевые слова: управление качеством, процессы, оператор телекоммуникаций, модель eTOM, информационные системы OSS/BSS.

Астанина Ю.С. УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ОПЕРАТОРІВ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ У РАМКАХ РОЗШИРЕНОЇ МОДЕЛІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ eTOM

У статті обґрунтовано необхідність і доцільність розробки процесів системи управління якістю операторів телекомунікацій з урахуванням їх відповідності розширеній моделі телекомунікаційних процесів eTOM та, відповідно, можливості їх подальшої реалізації за допомогою інформаційних систем OSS/BSS.

Ключові слова: управління якістю, процеси, оператор телекомунікацій, модель eTOM, інформаційні системи OSS/BSS.

Astanina Y.S. QUALITY MANAGEMENT OF THE TELECOMMUNICATIONS OPERATORS WITHIN THE CONFINES OF ENHANCED TELECOM OPERATIONS MAP eTOM

In the article the necessity and feasibility of developing a quality management system processes of telecommunications operators with regard to their conformity with the Enhanced Telecom Operations Map eTOM and accordingly the possibility of its implementation through information systems OSS/BSS.

Keywords: quality management, processes, telecommunications operator, model eTOM, information systems OSS/BSS.

Постановка проблеми. Сфера зв'язи и информатизации является важнейшей составляющей национальной экономики каждой промышленно развитой страны, а средствам коммуникации и информатизации сегодня отводится особая роль в формировании единого информационного пространства как в национальном, так и в мировом масштабе. Процессы глобализации инфокоммуникационных сетей и международная интеграция в свою очередь определяют необходимость становления и развития национальной системы оценки и управления качеством услуг связи. Новые технологии позволяют внедрять на телекоммуникационный рынок все большее количество услуг связи, заставляют мировое телекоммуникационное сообщество взглянуть на систему

управления качеством как на один из важнейших факторов эффективного развития рынка услуг связи. Ведь с развитием информационно-инновационного общества происходит повышение требований к качеству услуг со стороны требовательных потребителей, что в свою очередь диктует новые условия обеспечения успешного функционирования телекоммуникационного оператора. Это подтверждается включением «уровня качества связи» в перечень индикаторов развития информационного общества Постановлением КМУ «О введении Национальной системы индикаторов развития информационного общества» от 28.11.2012 г. [1], а также решением форума управления телекоммуникациями (англ. TeleManagement Forum, TMF) о включении процессов управления ка-